

**Татарстан Республикасы Президенты каршындагы
Татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар
вәкилләренең туган телләрен саклау, үстерү мәсьәләләре комиссиясе
турында**

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының федераль башкарма хакимият органнары, аларның территориаль органнары, жирле үзидарә органнары, ижтимагый берләшмәләр белән Татарстан Республикасының дәүләт теле буларак татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен, татар телен дә кертәп, саклау һәм үстерү мәсьәләләре буенча хезмәттәшлеген оештыру максатларында, Татарстан Республикасы Конституциясенең 94 статьясы нигезендә **каrar бирәм:**

1. Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре комиссиясен Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен саклау, үстерү мәсьәләләре комиссиясе итеп үзгәртеп корырга.

2. Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен саклау, үстерү мәсьәләләре комиссиясе турында нигезләмәне (1 нче кушымта) һәм аның составын (2 нче кушымта) расларга.

3. Түбәндәгеләрне үз көчен югалткан дип танырга:

Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре комиссиясе турында» 2020 елның 6 июлендәге ПУ-384 номерлы Указы;

Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре комиссиясе составына үзгәреш кертү турында» 2020 елның 29 августындагы ПУ-554 номерлы Указы;

Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре комиссиясе составына үзгәрешләр кертү турында» 2021 елның 2 апрелендәге ПУ-270 номерлы Указы.

4. Әлеге Указ аңа кул куйган көннән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Президенты

Р.Н. Миңнеханов

Казан, Кремль
2022 ел, 20 май
№ ПУ-356

Татарстан Республикасы
Президентының
2022 елның « 20 » маендагы
ПУ- 356 номерлы Указына
1 нче кушымта

**Татарстан Республикасы Президенты каршындагы
Татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар
вәкилләренең туган телләрен саклау, үстерү мәсьәләләре комиссиясе
турында нигезләмә**

1. Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен саклау, үстерү мәсьәләләре комиссиясе (алга таба – Комиссия) Татарстан Республикасының дәүләт теле буларак татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен, татар телен дә кертеп, саклау һәм үстерүне тәмин итү чараларын эшләү максатларында төзелгән даими эшләүче консультация органы булып тора.

2. Комиссия турында нигезләмә һәм аның составы Татарстан Республикасы Президенты Указы нигезендә раслана.

3. Комиссия Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларына, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасының законнарына һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларына, шулай ук әлеге Нигезләмәгә таянып эшчәнлек алып бара.

4. Комиссиянең төп бурычлары түбәндәгеләр:

Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарының Татарстан Республикасының башка дәүләт хакимияте органнары белән эшчәнлеген килештерү, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарының федераль башкарма хакимият органнары, аларның территориаль органнары, жирле үзидарә органнары, ижтимагый берләшмәләр белән Татарстан Республикасының дәүләт теле буларак татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен, татар телен дә кертеп, саклау һәм үстерү мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлеген оештыру;

татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен саклау, үстерүнең актуаль мәсьәләләрен билгеләү һәм аларны хәл итүнең мөмкин булган ысулларын эшләү;

татар телен саклау һәм үстерүнең нәтижәлелеген тәмин итүгә юнәлтелгән фәнни тикшеренүләрнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү;

Татарстан Республикасының дәүләт теле буларак татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен,

татар телен дә кертеп, укыту эшендәге иң яхшы тәҗрибәләренә, методикаларны һәм технологияләренә өйрәнү һәм гомумиләштерү һәм аларны тарату чараларын билгеләү;

Татарстан Республикасының дәүләт теле буларак татар теленә һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренә туган телләренә, татар телен дә кертеп, кулланылыш даирәсен киңәйтү белән бәйле перспективалы юнәлешләргә һәм проектларга программалар һәм грантлар аша ярдәм күрсәтү башлангычлары белән чыгу;

Татарстан Республикасы территориясеннән читтә татар телен саклау һәм үстерү белән бәйле үзенчәлекләренә өйрәнү, татар әдәби телен куллану даирәсен киңәйтүдә ярдәм итү;

татар телен саклауга һәм аны үстерүгә юнәлтелгән эшчәнлеккә, ижади башлангычларга, шул исәптән, беренче чиратта яшьләр өчен аеруча кызыксыну тудырачак уникаль продуктларны татар телендә эшләүгә булышлык итү;

Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренә туган телләрен саклауга һәм үстерүгә юнәлтелгән эшчәнлеккә, ижади башлангычларга булышлык итү;

тел ярдәмендә аралашу өлкәсендә норматив хокукый җайга салу эшчәнлеген камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү, шулай ук законнар чыгару башлангычларына экспертлар бәяләмәсе әзерләүдә катнашу;

туган телләренә өйрәнүгә кызыксындыруны арттыруга ярдәм итәчәк шартларны камилләштерү, шул исәптән татар телендә аралашуның нәтиҗәләлеген арттыруга этәргеч бирә торган мәгълүмати-коммуникатив технологияләренә үстерү буенча тәкъдимнәр эшләү, шулай ук Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренә туган телләрен өйрәнүнең сыйфатын яхшыртуга ярдәм итү алымнарын популярлаштыру;

билингваль һәм полилингваль белем бирүне үстерү буенча тәкъдимнәренә карап тикшерү;

татар мәдәниятен дөньякүләм дәрәҗәдә танытуның һәм татар халкын дөнья мәдәниятенә бай казанышлары белән таныштыруның мөһим чарасы буларак татар теленә күпмәдәниятлелек аспектын үстерү;

татар телендә аралашу культурасын һәм татар әдәби телен үстерү, шулай ук Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренә туган телләрендә аралашу культурасын һәм әдәби телләрен саклауга булышлык итү;

татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренә туган телләрен һөнәри куллану белән бәйле эшчәнлек алып баручы тәрҗемәчеләр, укытучылар, мәдәният эшлеклеләре, фәнни кадрлар, белгечләр әзерләү эшен камилләштерү;

татар телендә нәшрият эшчәнлеген камилләштерү һәм аның продуктларын белән кызыксынуны арттыру;

Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрендә нәшер ителгән продукцияне сатып алу мөмкинлеген тәэмин итүгә булышлык күрсәтү;

Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләре турында белемнәргә популярлаштыруга булышлык итү.

5. Комиссия үзенә йөкләнгән бурычларны хәл итүдә түбәндәгеләргә хокуклы:

законнарда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарыннан, федераль башкарма хакимият органнарының Татарстан Республикасы буенча территориаль органнарыннан (алга таба – федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары), башка дәүләт органнарыннан, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре жирле үзидарә органнарыннан (алга таба – жирле үзидарә органнары), шулай ук жәмәгать берләшмәләреннән, фәнни һәм башка оешмалардан Комиссия компетенцияләренә караган мәсьәләләр буенча материаллар һәм мәгълүмат соратып алырга;

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, шулай ук жәмәгать берләшмәләре, фәнни һәм башка оешмалар вәкилләрен үз утырышларына чакырырга;

билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына, федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнарына, башка дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына Комиссия компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр кертүгә;

ихтыяж туганда, Татарстан Республикасының дәүләт теле буларак татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең туган телләрен, татар телен дә кертәп, саклау һәм үстерү мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү өчен галимнәр һәм белгечләрдән торган эш һәм эксперт төркемнәре төзүгә.

6. Комиссия составы Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, шулай ук жәмәгать берләшмәләре, фәнни һәм башка оешмалар вәкилләреннән формалаштырыла. Комиссия составына, кирәк булган очракта, башка затлар да кертелергә мөмкин.

7. Комиссия составына рәис, рәис урынбасары, секретарь һәм Комиссия әгъзалары керә, алар үз эшчәнлеген жәмәгать башлангычларында алып бара.

8. Комиссия эшенә Комиссия рәисе, ул булмаганда – Комиссия рәисе урынбасары җитәкчелек итә һәм аның утырышларын алып бара.

9. Комиссия секретаре:

Комиссиянең эш планы проектын әзерли, Комиссия әгъзалары тәкъдимнәрен исәпкә алып, Комиссия утырышының көн тәртибен төзи;

Комиссия өгъзаларына һәм башка кызыксынган затларга Комиссия утырышы булачак урын, аны уздыру вакыты һәм көн тәртибе турында хәбәр итә, аларны кирәкле материаллар белән тәэмин итә;

Комиссия утырышларын әзерләү буенча эшне оештыра;

Комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара;

Комиссия карарларының үтәлешен контрольдә тотта.

Секретарь булмаганда, аның вазыйфалары Комиссия рәисе карары нигезендә Комиссия өгъзаларының берсенә йөкләнә.

10. Комиссия үз эшчәнлеген Комиссия рәисе тарафыннан расланган эш планы нигезендә алып бара.

Комиссия өгъзалары утырышның эш планына, көн тәртибенә кагылышлы тәкъдимнәр кертә һәм Комиссия утырышына материаллар әзерләүдә катнаша.

11. Комиссия утырышлары ихтыяж туган саен, ләкин ким дигәндә елына ике тапкыр үткөрелә.

12. Комиссия өгъзаларының яртысыннан күбрәге катнашкан очракта, Комиссия утырышы гамәлгә хокуклы дип санала.

13. Утырышта катнашмаган очракта, Комиссия өгъзасы карап тикшерелә торган мәсьәләләр буенча үз фикерен язмача белдерергә хокуклы һәм ул мәжбүри рәвештә утырыш беркетмәсенә теркәлергә тиеш.

14. Комиссия карарлары утырышта катнашучыларның гади күпчелек тавыш белән кабул ителә. Комиссия өгъзаларының тавышлары саны тигез булганда, утырышта рәислек итүченең тавышы хәлиткеч була.

15. Комиссия карары Комиссия секретаре кул куйган беркетмә белән рәсмиләштерелә һәм Комиссия утырышында рәислек итүче тарафыннан раслана.

16. Комиссия эшчәнлеген оештыру ягыннан һәм мәгълүмати тәэмин итү Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппараты белән берлектә Татарстан Республикасы Президенты Аппараты тарафыннан тормышка ашырыла.

Татарстан Республикасы
Президентының
2022 елның « 20 » маендагы
ПУ- 356 номерлы Указына
2 нче кушымта

**Татарстан Республикасы Президенты каршындагы
Татар телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар
вәкилләренең туган телләрен саклау, үстерү мәсьәләләре комиссиясе
составы**

Әхмәтов Марат Готыф улы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе урынбасары, Комиссия рәисе (киләшү буенча)
Һадиуллин Илсур Гәрәй улы	Татарстан Республикасы мәгариф һәм фән министры, Комиссия рәисе урынбасары
Гарипова Чулпан Шәфигулла кызы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Мәгариф, мәдәният, фән һәм милли мәсьәләләр комитеты эшчәнлеген тәэмин итү бүлеге мөдире, Комиссия секретаре (киләшү буенча)
Агапов Олег Дмитриевич	«В.Г. Тимирязов исемендәге Казан инновация университеты (Икътисад, идарә һәм хокук институты)» югары белем бирү хосусый мәгариф учреждениесе ректорының стратегик башлангычлар буенча киңәшчесе, граждан жәмгыяте институтларын үстерү кафедрасы профессоры (киләшү буенча)
Әминов Илшат Юныс улы	«Яңа Гасыр» телерадиокомпаниясе» акционер жәмгыяте генераль директоры (киләшү буенча)
Әхмәтжанова Лилия Марс кызы	Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының Милли мәгариф идарәсе башлыгы
Әюпова Ирада Хафизжан кызы	Татарстан Республикасы мәдәният министры

- Белоусова
Людмила Даниловна «Я.Е. Емельянов исемендәге мәдәният үзәге» дәүләт бюджет учреждениесе директоры, Татарстан Республикасының керәшен ижтимагый оешмасы Башкарма комитеты җитәкчесе (киләшү буенча)
- Вәлиев
Разил Исмәгыйль улы Татарстан Республикасының халык шагыйре, Татарстан Республикасының Габдулла Тукай исемендәге Дәүләт премиясе лауреаты (киләшү буенча)
- Габдрахманова
Гөлнәра Зәкәрия кызы Татарстан Республикасының Архив эше буенча дәүләт комитеты рәисе
- Галиуллин
Рәстәм Госман улы «ТАТМЕДИА» акционер җәмгыятенә «Казан утлары» журналы редакциясе» филиалы җитәкчесе, баш мөхәррир (киләшү буенча)
- Гарипов
Илнур Мәхмүт улы Татарстан Республикасы Президенты Аппараты Җитәкчесенә беренче урынбасары – Татарстан Республикасы Президентының Территорияләр белән эшләр идарәсе башлыгы
- Гыйльметдинов
Илдар Ирек улы Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасының Милләтләр эшләре комитеты рәисенә беренче урынбасары (киләшү буенча)
- Гыйләжев
Искәндәр Аяз улы Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенә Татар энциклопедиясе һәм төбәкне өйрәнү институты директоры (киләшү буенча)
- Гобәйдуллин
Әгъзам Самат улы «Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советы» ассоциациясе рәисе (киләшү буенча)
- Заһидуллина
Дания Фатыйх кызы Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе вице-президенты (киләшү буенча)

- Зәйдуллин
Ркаил Рафаил улы
- Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутаты, «Татарстан Республикасы Язучылар берлеге» жәмәгать оешмасы (Иҗат берлеге) рәисе (киләшү буенча)
- Жамалетдинов
Рәдиф Рифкать улы
- «Казан (Идел буе) федераль университеты» федераль дәүләт автоном югары белем бирү мәгариф учреждениесенең Филология һәм мәдәниятара багланышлар институты директоры (киләшү буенча)
- Зарипов
Айрат Ринат улы
- Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Мәгариф, мәдәният, фән һәм милли мәсьәләләр комитеты рәисе (киләшү буенча)
- Иванова
Раиса Михайловна
- Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының 8 номерлы төп гомуми белем бирү мәктәбе муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенең туган мордва (эрзя) теле һәм әдәбияты укытучысы (киләшү буенча)
- Лучшева
Людмила Владимировна
- «Казан милли тикшеренү технология университеты» федераль дәүләт бюджет югары белем бирү мәгариф учреждениесенең социаль эш, педагогика һәм психология кафедрасы доценты, «Казанның Рус милли-мәдәни берләшмәсе» жирле иҗтимагый оешмасы идарәсе әгъзасы (киләшү буенча)
- Миңнуллин
Ким Мөгаллим улы
- Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Г.Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институты директоры (киләшү буенча)
- Мусихина
Людмила Ивановна
- «Татарстан Республикасының мари милли-мәдәни мохтарияте» төбәк иҗтимагый оешмасы Советы рәисе урынбасары, «Казан шәһәренең мари милли-мәдәни мохтарияте» жирле иҗтимагый оешмасы рәисе (киләшү буенча)

Мостафин Данил Мәхмүт улы	Татарстан Республикасы Президентының Эчке сәясәт мәсьәләләре департаментының Милли сәясәтне гамәлгә ашыру идарәсе башлыгы
Низамова Ләйсән Габделхан кызы	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратының Мәдәният һәм Татарстан Республикасы халыклары телләрен үстерү идарәсе башлыгы
Нугаев Камил Әсгать улы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Бюджет, салымнар һәм финанслар комитеты рәисе урынбасары (киләшү буенча)
Нурмиев Сәйдәш Тәлгать улы	Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының «Чепья урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе (мари һәм удмурт телләре өйрәнелә торган) директоры (киләшү буенча)
Поселкина Марина Николаевна	Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районының «Киртәле урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе (мордва теле өйрәнелә торган) директоры (киләшү буенча)
Сәгъдәтшин Илдар Камил улы	Татарстан Республикасының «Татарстан китап нәшрияты» дәүләт унитар предприятиесе генераль директоры (киләшү буенча)
Сәгыйтова Гүзәл Рәмзил кызы	Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары (киләшү буенча)
Сәлимгәрәев Айдар Сәетгәрәй улы	Республика «Татмедиа» матбугат һәм массакуләм коммуникацияләр агентлыгы житәкчесе
Сәмигуллин Камил хәзрәт (Сәмигуллин Камил Искәндәр улы)	Татарстан Республикасы мөселманнары Диния нәзарәте рәисе (киләшү буенча)

- Семенов
Виталий Геннадьевич
- Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының «Оштырма-Юмья урта мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе директоры, «Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының удмурт милли-мәдәни мохтарияте» жирле ижтимагый оешмасы рәисе (киләшү буенча)
- Сөләйманов
Тимур Жәүдәт улы
- Татарстан Республикасы яшьләр эшләре министры
- Төхвәтуллин
Рамил Чыңгыз улы
- Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутаты, «Галиәсгар Камал исемендәге Татар дәүләт академия театры» дәүләт бюджет учреждениесе драма артисты (киләшү буенча)
- Федоров
Генадий Зиновьевич
- Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Чуаш Майнасы төп гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе (чуваш теле өйрәнелә торган) директоры (киләшү буенча)
- Хәлимов
Рамил Мәрван улы
- «Чаллы шәһәре» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары (киләшү буенча)
- Хәמידуллина
Камәрия Зиннур кызы
- Казан шәһәре Мәскәү районының «Казан федераль университеты каршындагы Шиһабетдин Мәржани исемендәге 2 номерлы татар гимназиясе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенен өстәмә белем бирү укытучысы (киләшү буенча)
- Хәсәнов
Гали Әхтәр улы
- «Татарстан Республикасы башкорт милли-мәдәни мохтарияте – башкортлар корылтае (конгрессы)» төбәк ижтимагый оешмасы рәисе (киләшү буенча)
- Һашимова
Нурия Миңнәхмәт кызы
- Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Мәдәниятне үстерүгә ярдәм итү фонды башкарма директоры

Хухунашвили
Маринэ Мануиловна

Казан шәһәре Вахитов районының «Күпмилләтле якшәмбе мәктәбе» мәгариф үзәге муниципаль бюджет өстәмә белем бирү учреждениесе директоры, Казан шәһәренең «Сиони» грузин милли-мәдәни мохтарияте» жирле ижтимагый оешмасы идарәсе рәисе (киләшү буенча)

Шәйдуллина
Нурсәя Нурулла кызы

Татарстан Республикасы Дәүләт Киңәшчәсе ярдәмчәсе

Шакиров
Данис Фәнис улы

Бөтендөнья татар конгрессы Башкарма комитеты житәкчәсе (киләшү буенча)

Шәмсетдинов
Айдар Илдар улы

Казан шәһәренең «Адымнар – белемгә һәм бердәмлеккә . юл» күптәлле белем бирү комплексы» дәүләт автоном гомуми белем бирү учреждениесе директоры (киләшү буенча)

Шәфигуллин
Лотфулла Нурислам улы

Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Икътисад, инвестицияләр һәм эшқуарлык комитеты рәисе (киләшү буенча)

Яковлев
Константин Геннадиевич

«Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче халыклар вәкилләре ассамблеясе» төбәк ижтимагый оешмасы Советы рәисе урынбасары – «Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче халыклар вәкилләре ассамблеясе» төбәк ижтимагый оешмасы Советы Башкарма комитеты житәкчәсе (киләшү буенча)
